

5765

Door Rabbi Jordan D. Cohen

Sjabbat 10 september 2005/ 6 elloel 5765

Sidra: Sjoftim, Dewarim [Deuteronomium] 16:18-21:9;

Dasberg choemasj deel II, blz. 190 e.v.

Haftara Jesjahoe [Jesaja] 51:12-52:12; Dasberg choemasj deel II blz.: 269.

Vertaling: Jochanan Ch. Belinfante

Voor het origineel zie www.kolel.org/pages/5763/shoftim.html

“Wellicht zijn wij niet in staat alle onrechtvaardigheden in de wereld tegelijkertijd te herstellen, maar als wij een leven nastreven gebaseerd op het fundament van waarheid en recht, en anderen steeds opener en eerlijker benaderen, dan brengen wij onszelf en de wereld waarin wij leven steeds dichterbij ons doel.” Lessen voor Tegenwoordig.

ONZE TORATEKST

Zoek het recht en niets dan het recht. Dan zult u in leven blijven en mag u het land dat de Eeuwige, uw God, u zal geven, in bezit nemen.

(Dewarim 16:20)

HET COMMENTAAR VAN DE WEEK

De [Sefat Emet](#), Rabbi Jehoedah Leib Alter of Ger geeft het volgende commentaar: “Zoek het recht en niets dan het recht.”

Er is geen uiterst dieptepunt of definitief einde aan rechtvaardigheid en waarheid; wij moeten altijd bereid zijn dieper te gaan in ons zoeken naar de waarheid achter de waarheid. Het is

niet “waar” totdat de mens met al zijn kwaliteiten één geheel is en voorbereid voor de dienst aan de Eeuwige. Dus, emet- “waarheid” bevat de eerste, middelste en laatste letter van het Hebreeuwse alef-beit.

De Jehoedi van Przysucha onderwees dat het woord “recht” hier wordt herhaald om te benadrukken dat zelfs in het nastreven van rechtvaardigheid je rechtvaardig te werk dient te gaan, zonder leugens.

PEROESJ: ONZE VERKLARING

“Rechtvaardigheid, rechtvaardigheid zult u nastreven” is één van de grootste waarschuwendende aansporingen in de Tora. Daar wij weten dat de Tora altijd zuinig is in haar taalgebruik, vestigt het dubbele gebruik van de term ‘tsedek’ onze aandacht op dit enigszins abstracte begrip en worden wij gedwongen ons af te vragen wat de bedoeling van de Tora kan zijn. Waarom, zoals Rabbi Peli concreet vraagt, wordt het woord hier herhaald?

In sommige van zijn vroege commentaren stelt de [Sefat Emet](#) dat rechtvaardigheid “de basis is van alles...” Maar voor hem is rechtvaardigheid in essentie synoniem met “waarheid”. “Wij dienen rechtvaardigheid te blijven nastreven” beweert hij, omdat “wij nooit echt, in de ware betekenis van het woord, tot de waarheid kunnen komen binnen deze liegende wereld.” Daarom is, in deze wereld, het streven naar rechtvaardigheid een oneindig proces, daar de waarheid slechts bereikt zal worden in de komende wereld.

Dit is een interessant perspectief, het maakt het nastreven van rechtvaardigheid minder een zaak van sociale en juridische instellingen en meer een zaak van de geest. Onze beroemde tekst wordt minder een uitspraak over de rechtvaardigheid zelf, die in feite een onhaalbare zaak wordt, maar steeds meer een richtlijn betreffende het belang van het streven op zich. Werkelijke rechtvaardigheid kan dan weliswaar onmogelijk blijken te zijn in deze wereld, maar het nastreven ervan moet richting en betekenis geven aan alles wat we doen. Zoals de Sefat Emet concludeert: “Wanneer wij rechtvaardigheid nastreven in deze wereld, bereiken wij het zeker in de komende wereld.”

Zonder haalbaar resultaat in deze wereld wordt het zoeken naar recht een proces zonder einde en dit is de boodschap van de Sefat Emet in de verklaring van de tekst van de

EEN ANDERE MENING

[Rabbi Pinchas Peli](#) schrijft:

Laten wij nog een voorbeeld nemen: bij het uitvoeren van de opdracht rechters aan te stellen die de rechtsgang niet zullen verdraaien, waarschuwt de Tora ons nogmaals (vers 10): “Tsedek, tsedek tirdof - rechtvaardigheid, rechtvaardigheid zult u nastreven” of “volgen”. De vraag is vanzelfsprekend: waarom wordt het woord rechtvaardigheid, tsedek, hier herhaald?

De [Engelse] “Revised Authorised Translation” geeft hier de volgende vertaling: “Dat wat in zijn geheel volkomen waar is, zult gij volgen,” terwijl de New English Bible zegt: “Recht en recht alleen” [vergelijk met de Nieuwe Bijbelvertaling “Zoek het recht en niets dan het recht.”

Als wij echter blijven bij het originele Hebreeuws, dan wordt ons geleerd dat het herhalen van het woord tsedek wellicht betekent dat het niet alleen belangrijk is gerechtigheid na te streven, als één van de hoogste idealen van het Jodendom, maar dat dit nastreven ook op de juiste wijze dient te gebeuren. “Recht (in/met) recht (op de juiste manier) zul je nastreven.” Het doel rechtvaardigt nooit de middelen.

De herhaling van het woord “recht” leert ons nog een les, namelijk dat als wij werkelijk recht nastreven, wij niet partijdig kunnen zijn. Er zijn mensen die in de veronderstelling verkeren dat zij altijd in het gelijk staan, maar tegelijkertijd zijn er anderen die in hun drift om rechtvaardig te zijn tegen hun tegenstanders, geneigd zijn te vergeten dat er ook rechtvaardigheid is aan hun kant.

Het is werkelijk veel moeilijker een weg te vinden tussen twee aanspraken, die beiden het recht aan hun kant hebben, dan van tevoren te beslissen welk van de twee absoluut juist is en ondersteund dient te worden.

Dat is waarom Tora het woord “recht, recht – (beide kanten van rechtvaardigheid) – zul je nastreven, opdat je mag leven en het land in bezit nemen.”

Tora deze week. Het nastreven van recht, rechtvaardigheid en waarheid is een oneindig proces en er is altijd een volgende laag te vinden.

De Sefat Emet ondersteunt dit idee met de populaire verklaring van het woord EMET – “waarheid” dat in het Hebreeuws geschreven wordt met de letters alef (de eerste letter van het Hebreeuwse alef-beit), mem (de middelste letter van het Hebreeuwse alef-beit) en tav (de laatste letter van het Hebreeuwse alef-beit). De waarheid - de echte waarheid – moet daarom de gehele waarheid bevatten: begin, midden en einde. Wij moeten de waarheid ons hele leven blijven zoeken, dieper en dieper, ad infinitum . Het is een nooit eindigend proces, maar slechts op deze wijze kan het recht werkelijk worden bereikt.

Lessen voor Tegenwoordig

Peli is ook van mening dat de herhaling van het woord tsedek het best vertaald kan worden met, “rechtvaardigheid zul je rechtvaardig nastreven” en dit sluit mooi aan bij de Sefat Emet: echte rechtvaardigheid zou wel eens onhaalbaar blijken te zijn in deze wereld, maar ons streven naar rechtvaardigheid moet altijd rechtvaardig gebeuren. Wat betekent dit? Soms heeft het er de schijn van dat rechtvaardigheid in deze wereld een ijdel streven is. Zelfs als wij ons volledig aan de rechtvaardigheid zouden wijden en zelfs al zouden wij in een maatschappij leven die naar rechtvaardigheid streeft, komen wij dagelijks alle soorten van onrechtvaardigheid tegen, in de sociale, juridische of zelfs de persoonlijke sfeer. Ik vraag mij vaak af hoe kinderen, die door de ontwikkelingsfase gaan waarin zij hun eigen onafhankelijkheid en zelfstandigheid beginnen te ervaren, het vinden als zij ontdekken dat dingen niet altijd gaan zoals zij willen. “Dat is niet eerlijk!” wordt de mantra van hun leeftijd. Enfin, we zullen deze fase nooit echt te boven komen, ook als wij hebben geleerd het niet meer op dezelfde wijze tot uitdrukking te brengen. Als volwassenen leven wij ook in een wereld waar dingen niet altijd gaan zoals wij vinden dat het moet, als wij de hele tijd zaken om ons heen zien die “niet eerlijk” zijn. Onrechtvaardigheid is wijd verbreid in onze wereld en wij zullen ons vaak machteloos voelen er iets aan te doen. Maar we kunnen dat wel. Wij zullen wellicht niet in staat zijn in één klap alle onrechtvaardigheden in deze wereld ongedaan te maken, maar als wij een leven nastreven gebaseerd op het fundament van waarheid en rechtvaardigheid, anderen steeds meer opener en eerlijker benaderen, dan brengen wij onszelf en de wereld waarin wij leven, steeds iets dichterbij ons doel.

TSÉ OE-LEMAD: GA EN LEER

1. Hoe versta jij het verschil tussen waarheid en rechtvaardigheid?
2. Tsedek betekent letterlijk “juist.” Is het recht objectief? Kunnen verschillende mensen verschillende ideeën hebben over wat “juist” is?
3. Wat is de juiste manier om rechtvaardigheid na te streven?

Links naar bronnen voor verdere studie

Zie www.levisson.nl en klik op “weblinks” of klik [hier](#).